

Oldřich Jelínek **Známý**
Neznámý

Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě v letech 2016–7 získala do svých sbírek darem konvolut 214 děl od Oldřicha Jelínka, který představuje především průřez třicetiletou autorovou tvorbou vzniklou po jeho emigraci v roce 1981 v Německu. Z tohoto daru galerie v roce 2017 uspořádala ve svých výstavních prostorách velkou výstavu doplněnou katalogem nazvaným *Oldřich Jelínek Známý/Neznámý*. Výstavu náhodou shlédl programový ředitel dětských nakladatelství Albatros Media a.s. pan Ondřej Müller, který následně prosadil do edičního plánu nakladatelství Albatros vydání monografie Oldřicha Jelínka. I na této publikaci se dílčí měrou galerie podílela. Kniha měla být dárkem k autorovým 90. narozeninám. Bohužel covidová doba její vydání značně zkomplikovala a zpozdila. Nyní se tedy konečně umění milovníci veřejnost i autor dočkali.

Velká obrazová monografie **Oldřich Jelínek Známý Neznámý** vychází.

„Je skvělé, že se Oldřich Jelínek v plné síle dočkal vlastní monografie, která jako symbolické gesto stvrzuje jeho místo v české kultuře, z níž byl kdysi neprávem vyškrtnut,“ říká Ondřej Müller, iniciátor vzniku knihy *Oldřich Jelínek Známý Neznámý*. Kniha představuje Oldřicha Jelínka jako malíře, ilustrátora, karikaturistu, tvůrce reklamní tvorby i animovaného filmu.

Obsáhlá monografie v osmi kapitolách mapuje různé oblasti umělcovy tvorby. V první z nich Milica Pechánková shrnuje klíčové body Jelínkova života: spolupráci s Adolfem Bornem v začátcích, letitou ilustrátorskou praxí, emigraci a nové hledání místa v německé kultuře, a opět nový začátek po listopadu 1989 a návrat do vlasti.

Největší prostor v monografii je věnován umělcově volné tvorbě, kterou shrnula Eva Neumannová. Popsala Jelínkova celoživotní témata, k nimž se opakovaně vrací, jako je tanec, jazzová hudba, přetvářka totalitních režimů, později zážitky z cest, především do USA.

Hana Nováková se zaměřila na umělcovu ilustrátorskou tvorbu od raných ilustrací a obálek vytvářených společně s Adolfem Bornem až po vyhraněný styl ilustrace v šedesátých a sedmdesátých letech, jenž se plně projevil v ilustracích pro děti, v dobrodružné a populárně naučné literatuře. Ilustrátor si uchoval vtip a nadhled i v ilustracích, které jsou jinak poplatné zavedeným klišé, jako je výtvarný doprovod kuchařek či kalendářů.

Tomáš Prokůpek zpracoval Jelínkovu komiksovou tvorbu pro děti i dospělé, rozsahem sice nevelkou, v rámci českého komiksu však zcela osobitou. Kreslířovo pojetí komiksu udivuje především svou dynamičností a schopností nečekané dějové zkratky.

Pavel Ryška popsal ve dvou kapitolách o karikatuře, kresleném humoru a o reklamní tvorbě Jelínkovu výlučnost na tomto poli. Jde opět o Jelínkovo mistrovství v zobrazení umělecké zkratky, a dále schopnost vidět malichernosti každodenního života, které kreslíř dovede nejednou s černým humorem převést do snadno pochopitelného gagu. I v reklamní tvorbě, již se Jelínek věnoval především v Německu, umělec uplatňuje vtip a často odvážnou nadsázku.

Pavel Ryška je rovněž autorem kapitoly o Jelínkově tvorbě v periodickém tisku, doplňující celkový pohled na ilustrátora, který si právě při zakázkách pro časopisy vytvořil nezaměnitelný ilustrační styl, jež jej vyděloval z výtvarného proudu šedesátých a sedmdesátých let.

Kapitola Edgara Dutky líčí v krátkosti malířovy experimenty v animovaném filmu. Škoda že malíř po svém odchodu do emigrace nemohl více využít svých nápadů a chuti k neotřelým scénaristickým řešením, tak jak se o tom přesvědčíme ve filmech *Neposlušná písnička* a *Krátké spojení*.

Knihu doplňuje bibliografie Jelínkovy knižní tvorby, která vzhledem k popisu ilustračního doprovodu dává přesnější podobu o obsáhlosti umělcovy práce na tomto poli.

Monografie je výjimečná též díky svému celkovému výtvarnému řešení, jehož autorkou je Veronika Kopečková.